

שבועות (11)

שבועות: יום החמישים הקדוש

יום החמישים הקדוש. להסברת עניין יום מתן תורה אחרי ספירת שבעת שבועות. נאמר "במנורת המאור": כדי למחות מלב בני ישראל שהרי הם האמונה הבטלה (במספר שבעה, כנגד שבעה כוכבי לכת, שהיו מיחסים להם כוחות כל הנמצאים) ולקבוע בהם אמונה ישרה איך כל ממשלתם באה מאת השם יתברך, ציוותה תורה, בימים ובשנים, לעשות אחר מספר ארבעים ותשעה מספר חמישים קדוש, להורות לישראל: מי שהוא על הכל, שהוא מנין לא יתנועע. ולפיכך ציווה לקדש, בשנים, את שנת החמשים, לשחרר הגופים והקרקות; ובימים, ציווה לקדש את יום החמשים לעומר, לפי שהיום הראשון היה יום שחרור הגופים לכל בני, ויום החמשים הקדוש, שהוא יום מתן תורה, היה שחרור הנפשות לישראל, שהיו בלא תורה, עבדים נפשותיהם לגופם. ולזה רמזו באמרם אבות (פ"ו, ב): על הפסוק "חרות על הלוחות", אל תקרי חרות אלא חירות. וכן רמזו לזה באמרם, שבשעת מתן תורה קרע הקב"ה שבעה רקיעים ופתח שבע ארצות ואמר להם: בינו בעליונים ובינו בתחתונים שאין א-ל-וה עמי.

ספר "ברכת חיים מועדים ב"

תפילה על הבנים שיצליחו בתורה

כתב השל"ה הקדוש, צריך כל אדם להתפלל על הבנים שיצליחו בתורה בימים אלו, וחיבר תפילה מיוחדת על זה. סוד הצלחה בבנים: תפילה! כתוב בילקוט שמעוני (תהלים) תנא דבי אליהו, מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום היה מתפלל ומשתטח ומלחך עפר בלשונו, כדי שלא יבוא אחד מהם לידי עבירה ולידי דבר מכוער. אמרו: לא יצאת אותה שנה שלמה, עד שבא עזרא, והעלה הקב"ה את ישראל מבבל, והעלה את אותו כהן, ולא הלך הכהן לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ובניו בניו עד חמישים שנה, ואחר כך הלך לעולמו. *ספר "אוצרות התורה שבועות"*

חג מתן תורה

חג השבועות הוא חג מתן תורה, הרגע שבו עם ישראל עמד למרגלות הר סיני וקיבל את התורה. זהו לא רק אירוע היסטורי, אלא יסוד הזהות היהודית לדורותיה. חז"ל מלמדים שהתורה ניתנה דווקא במדבר, במקום הפקר ושומם. מדוע? כדי ללמד שהתורה שייכת לכולם. היא אינה נחלת אדם מסוים, שבט מסוים או מעמד מסוים. כל מי שרוצה לפתוח את לבו, יכול לזכות בה. עוד נאמר שבני ישראל עמדו "כאיש אחד בלב אחד".

לפני קבלת התורה נדרשה אחדות. רק כאשר יש שלום, כבוד הדדי וערכות זה לזה, אפשר לקבל תורה באמת. התורה איננה רק מצוות שבין אדם למקום, אלא גם דרך חיים של חסד, יושר ואהבת הזולת. שבועות נקרא גם חג הקציר וחג הביכורים. בכך התורה מלמדת אותנו לשלב בין רוח לחומר: לעבוד את האדמה, לעמול ולהצליח, אך לזכור להודות, לתת, ולהקדיש את ראשית פירותינו לקדושה. מתן תורה אינו מאורע שהיה פעם בלבד. בכל שנה מחדש, ובכל יום מחדש, אדם יכול לקבל תורה. כאשר אדם לומד, מתקן את מידותיו, מוסיף אור בביתו ובסביבתו, הוא עומד שוב במעמד הר סיני.

המלקט

לאחר שחטאו, השתנה סדר פריחת התפוח הקשו התוספות על דרשת הגמרא (שבת פת.): מאי דכתיב "כתפוח בעצי היער וגו'"? למה נמשלו ישראל, לתפוח, לומר לך: מה תפוח זה פריו קודם לעליו, אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע, והלא אנו רואים שאף התפוח אין פריו קודם לעליו, כשאר אילנות? ותירץ רבינו תם, שהכוונה לאתרוג, שכן את הפסוק "וריח אפך כתפוחים" תרגם המתרגם: "כריחא דאתרוגא", ואתרוג פריו קודם לעליו, שדר באילן משנה לשנה ואחר שנה נושרים העלים של אשתקד ובאים עליהם אחרים, ואם כן פריו קודם לאותם עליהם חדשים. והאדמו"ר בעל "אמרי אמת" מגור תירץ, שאמנם רוב התפוחים הם כשאר אילנות, ועליו קודם לפירותיו, אך יש סוג אחד של תפוחים שידוע שפריו קודם לעליו, ועל סוג זה כיוונה הגמרא. הוסיף על כך בנו, האדמו"ר בעל "לב שמחה" מגור, שלפי זה מדוייק היטב לשון הגמרא: "מה תפוח זה פריו קודם לעליו", כי אנו מדברים כאן על סוג מיוחד של תפוח (וכך הלשון גם במדרש: "ותפוח זה"). עוד תירץ בזה ה"אמרי אמת", שאולי כאשר בני ישראל חטאו - השתנה סדר אילנות. פריחת התפוח, שקודם היה פריו קודם לעליו, אך לאחר שחטאו חזר להיות כשאר עוד תירץ על פי לשון התרגום: "כתפוח גינתא דעדן", ואם כן יש לומר שאולי התפוחים שבגן עדן, פירותיהם קודם לעליהם. *ספר "כמוצא שלל רב, שבועות"*

יום הדין של התורה

כתב השל"ה הקדוש: חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר כי הוא שזכינו בו לכתר צורה וכו', והשמחה אשר ישמח תהיה שמחה רוחנית, להודות ולהלל לה' יתברך שנתן לנו התורה, ויתעורר מאוד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים והגית בו יומם ולילה, כי היום הקדוש הזה הוא יומא דדינא, וכמו שכתב בספר

"תולעת יעקב" (בסוד חג השבועות) וז"ל: ודע, כי כמו שבראש השנה רצה הקב"ה להשגיח ולדרוש מעשי בני אדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה וחידוש העולם, כמו שתיקנו לומר זה היום תחילת מעשיך וכו', כן רצה ביום מתן תורתנו שהוא מורה על חידוש העולם, להשגיח ולדרוש על מעשה העולם ולדונו על פירות האילן (כדאיתא ב"ר"ה טז). בעצרת נידונין על פירות האילן, וכבר ביארנו כי הפירות ההם הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה, והעולם נידון ביום זה על התורה שניתנה בו שביטלו עצמם ממנה, עכ"ל. וכן הביא מרן הג"ר איסור זלמן מלצר זצ"ל, בשם הר"ן. הרי לנו שיום זה צריך חיזוק עצום בלימוד תורה, ותשובה על ביטול תורה, שדין קשה יש לאדם על ביטול תורה.

ספר "אוצרות התורה שבועות"

הלימוד הנפלא מהאיסור לנגוע בהר: תנו כבוד לתורה!
"כל הנוגע בהר מות יומת, לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה" (שמות יט, יב-יג) מפסוק זה, אמר מרן הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, רבה של ירושלים, יש ללמוד עד היכן מגיע החיוב לכבד ולחזק לומדי תורה. שהרי הר זה, שלא למד ולא יגע בתורה, בכל זאת מאחר וניתנה עליו תורה התקדש כל כך עד שחייבים מיתה על נגיעה בו, על אחת כמה וכמה תלמידי חכמים, הממיתים עצמם באהלה של תורה ונותנים חייהם על התורה, שחייבים לכבדם ולתמכם! לפי זה, ביאר רבינו את מאמר המשנה (אבות ו, ב): אמר רבי יהושע בן לוי: בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה וכו', ואומר יהלחות מעשה אלוקים המה והמכתב מכתב אלוקים הוא חרות על הלחות, אל תקרא חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה. אך לדברינו נפרש, כי מאחר שנאמר בתורה (דברים ו, ו): **"והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום"**, הרי בכל יום ויום נחשב כאילו נאמרו הדברים היום, וזו הבת קול המכרזת: תנו כבוד לתורה!

בשבועות אין מצווה מיוחדת
 בשבועות אין מצווה מיוחדת של שופר, סוכה או מצה. לכאורה זה פלא, חג כל כך גדול, יום מתן תורה, ואין לו סמל מעשי מיוחד. אלא שזהו החידוש של שבועות: התורה עצמה היא ה"סמל". לא דבר חיצוני שמקיימים יום אחד, אלא דרך חיים שמלווה את האדם כל השנה כולה. מצה אוכלים שבוע, סוכה יושבים כמה ימים, אבל תורה, לומדים בבוקר ובערב, בבית ובדרך, בשמחה ובקושי. לכן דווקא חג מתן תורה נשאר בלי סימן חיצוני, כדי לומר שהסימן שלו נמצא בכל יום. בשבועות אנחנו נזכרים שהתורה אינה שייכת רק לבית הכנסת או לבית המדרש, אלא למטבח, לעבודה, למשפחה, לדיבור וללב.

המלקט

הלכה: לימוד תיקון בליל שבועות

יש בחורי ישיבות שרוצים ללמוד גמרא כל הלילה, החק יעקב (סי' תצד) כותב שאצלם לא נהגו ללמוד את ה'תיקון', אלא היו לומדים גמרא, ולכן בחורי ישיבה שקשה להם ללמוד את ה'תיקון' יכולים ללמוד מה שרוצים. אמנם החיד"א כותב שלא טוב עושים אלו שלומדים דברים אחרים, כי חובה ללמוד את ה'תיקון' כפי המנהג על פי רבינו האר"י ז"ל, וגם הגאון מוילנא שהיה מנצל את זמנו יומם ולילה, עד כדי כך שביום הכפורים היה בוכה בוידוי כשאמר בטלנו תורתך ימים ולילות, ואמרו שהביטול תורה שלו במשך שנה שלימה היה חצי שעה בלבד! מרוב שהוא חס על זמנו, והיה עוסק בתורה יומם ולילה, אף על פי כן בליל שבועות היה לומד את ה'תיקון'. ולכן הנכון הוא ללמוד את התיקון.

רב יצחק יוסף שליט"א

פתגם: התורה שאדם לומד צריכה להאיר את לבו

פתגם חסידי

חקירה: שמונה חוטי ציצית

מנין שצריך שמונה, או שזוהי צורת הציצית, שיקרא "גדיל גדילים" (הגר"ח סנטסל שמ)

ספר יסודות וחקירות

סיפור: לימוד תורה

ילד אחד אמר לרבו: אני לא מצליח ללמוד תורה, זה קשה מדי. נתן לו הרב נר קטן ואמר לו: ראה את הנר הזה? הוא קטן, אבל מוסיף אור רב. כך גם התורה למד מעט בכל יום. שמע הילד, למד כמה דקות מדי יום ולאט לאט נעשה תלמיד חכם על זה נאמר: יגעת ומצאת תאמין.

סיפור חסידי

שבת שלום חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גדליס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנגי. **זיווג הגון:** שרה זסרון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר ולינתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל.

